

Problemàtica viva

Secretariat Diocesà de Pastoral Familiar
Arquebisbat de Barcelona

Núm. 148
Desembre 2020

Nadal en temps de pandèmia

“El treball pastoral amb els pobres és l’objectiu de l’Arquebisbat de Barcelona per al proper any litúrgic”. Així ho ha anunciat el cardenal Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona, en el recés diocesà d’Advent celebrat el passat 21 de novembre. Aquest Nadal cal que tinguem més presents que mai els pobres, l’existència dels quals contradiu el «somni de Déu». Mn. Josep Matías, delegat episcopal de Càritas diocesana, els va identificar clarament en parlar del context en el qual abordem aquest nou any del Pla Pastoral: “Els que passen fam, no tenen un habitatge digne, una feina en condicions, han de migrar de la misèria i la violència, potser són dones maltractades o pateixen soledat no desitjada”. Voldríem viure aquest Nadal fent-los protagonistes. Deixem-nos guiar pel testimoni i reflexió de Maria Victòria Molins, stj.

El passat retorna

Barcelona, 1942. Jo tenia aleshores 6 anys. Era la cinquena de nou germans. A la Rambla de Catalunya els pisos del pla Cerdà eren, i són encara, un veritable luxe, amb un ampli rebedor, un passadís amb set habitacions, dos banys, sala, cuina, rebost, menjador, dues galeries... No era exactament el nivell de molta gent en plena postguerra amb cartilles de racionament i record recent de pèrdues familiars! Però en l'àpat de Nadal tot començava a casa meva recordant els qui patien i no ho podien celebrar, evocant les famílies de les barraques, les que ploraven els seus difunts, tot fent el possible per viure l'esperança cristiana d'allò que celebràvem.

El meu pare, un advocat intel·ligent i -per sobre de tot- un cristià autèntic, el primer que feia abans de seure tots a taula, aquell dia amb les estovalles de fil brodades i reservades per a les festes, la vaixel·la de porcellana i les copes de cristall, era donar gràcies a Déu i recordar els qui passaven gana, els qui no podien celebrar Nadal, els qui encara patien les conseqüències de la guerra i de les ideologies...

I si algun dels germans més grans recordava amb melangia el Nadal d'"abans de la guerra", el papà de seguida tallava la qüestió, dient que no podíem viure sempre recordant el passat, sinó abocats a l'esperança del futur i al goig del present. Era el moment en el qual ens invitava a prescindir d'alguna cosa que ens agradés per portar-la tots plegats a l'Hospital infantil de Sant Joan de Déu o al Cottolengo.

Mai agrairé prou a la meva formació familiar aquella manera tan senzilla d'ensenyar-nos el valor de la gratitud, l'esperança i la solidaritat amb tothom. Em fa recordar les paraules del Papa Francesc parlant precisament del valor únic de l'amor, en la seva encíclica *Fratelli tutti* sobre la fraternitat i l'amistat social. "*Convido a l'esperança, que ens parla d'una realitat que està arrelada en el profund de l'ésser humà, independentment de les circumstàncies concretes i els condicionaments històrics en què viu*". (Fratelli tutti, 55).

Un present molt especial

Des de fa uns mesos -passat el pic més alt de la covid19 en l'estat d'alarma i el confinament total- es parlava de la "nova normalitat". És fort que trobem normal una situació que no és l'habitual, que no és la que es vivia fa un any, malgrat que sigui una manera nova de ser normal. El meu professor, filòsof i poeta, José María Valverde (1926-1996) diria, amb un dit a la galta en actitud de pensar quelcom inaudit: "Quina paradoxa!". I un dels més apreciats pensadors del moment, Francesc Torralba, diu: "*No m'agrada, perquè realment no és normalitat aquesta manera de viure a què ens ha abocat la pandèmia del covid19.*"

(Entrevista amb Pere Martí, comentant el nou llibre "Vivir en lo esencial" (Plataforma Editorial, Barcelona, 2020) el 12 de juny de 2020 publicada a Nació digital).

I tampoc considerem gaire normal un Nadal en el qual no es poden reunir més de sis persones per a celebrar... Aquest any ni la sopa de galets del Nadal ni els canelons de Sant Esteve els podrem menjar tots plegats!

Però si això és un gran inconvenient, no podem oblidar el que serà per a moltes famílies prescindir de l'"antiga normalitat" de la paga extraordinària, o fins i tot, de l'ordinària... perquè ni l'ERTO els arriba, havent perdut el treball.

Faig una crida a totes les famílies que, malgrat que hagin de reunir-se en "petits comitès" de sis parents, visquin aquest temps litúrgic tan emotiu amb la virtut de l'esperança per una banda i la solidaritat per una altra. Us ben asseguro que, quan tingueu com jo més de vuitanta anys, recordareu aquest Nadal de la pandèmia del 2020 amb un goig que res té a veure amb els galets, l'arbre, els regals o la revetlla de l'any nou.

Quan el Nadal -els anys anteriors- es celebrava conjuntament amb avis, fills i les seves parelles, néts i besnéts, la colla tan diversa i sovint amb conflictes amagats, o bé acabava malament o era una festa agradable però una mica superficial i esgotadora pels amfitrions. Ara, en la intimitat dels sis reunits -norma que haurem de respectar- es podrà viure en una intimitat que ens han propiciat els mesos de confinament, si més no pels que han pogut fer-ho en un pis o habitatge en condicions - que no són la majoria-.

Anem, però, a les arrels

No oblidem què és el que celebrem. Les festes de Nadal no són per a nosaltres, els cristians, unes "vacances d'hivern"; no són la bogeria dels regals inútils de Pare Noel o del Tió, malgrat que es gaudeixi en família de tot això. Cada any -i aquest de la "nova normalitat" també- commemorarem el fet més important de la història de la Humanitat: que Déu s'introdueix en el nostre món com "un home qualsevol". És a dir, com un infant igual que tots en la primera fase de la vida humana. El fet que canviarà per sempre el nostre concepte de Déu, a través del missatge que, anys després, ens comunicarà Jesús com a "Bona notícia": que Ell ha abraçat la humanitat i que, al revelar-nos que és Pare de tots, ens ha agermanat també a tots.

Jo proposo que sigui aquest un Nadal diferent:

- potser menys luxós: perquè seria un gest de solidaritat per part dels que ho poden celebrar sense massa restriccions pensar en tots els que ho passen malament
- potser més íntim: perquè tenim ocasió de parlar més acuradament en petits grups de familiars i d'amics
- potser més esperançat: perquè la virtut de l'esperança que -com la fe i l'amor- és teològica o sigui un do de Déu, es necessita més quan és més difícil el que se n'espera: que siguem alliberats d'aquest virus...
- i, potser, per acabar: que aquest Nadal i l'Any nou sigui el començament d'una nova manera de viure, com ens assenyala el papa Francesc en la *Fratelli tutti*: "*Passada la crisi sanitària la pitjor reacció seria la de caure, encara més, en una febre consumista i en noves formes d'autopreservació egoista. Tant de bo que al final no hi hagi un: "els altres" sinó tan sols un: "nosaltres". Tant de bo no es tracti d'un altre episodi sever de la història, del qual no hàgim estat capaços d'aprendre.*" (F.T. 35).

Preguntes:

- Aquest Nadal: com farem presents els pobres en la nostra vida?
- De quina manera podem descobrir Jesús en el tracte amb ells?
- Com pensem celebrar el Nadal a casa? I amb la gent que no podrem veure?

Per aprofundir i testimoniar:

- Recés diocesà d'advent: <https://www.youtube.com/watch?v=C93ncFHT85Q>
- Dinar amb el pobres de la Comunitat de Sant Egidi: <http://archive.santegidio.org/cat/pranzodinatale/index.htm>
- Fills i filles d'un pelegrí. Cap a una teologia de les migracions. Alberto Ares Mateos, SJ. Quadern 206 Cij. <https://www.cristianismeijusticia.net/fills-i-filles-dun-pelegri-cap-una-teologia-de-les-migracions>